

DYSLEKSIVENNIG
SKOLE

NORDSKOGEN SKOLE

Innhold

INNLEDNING	3
ANSATTE - KOMPETANSEHEVING.....	4
LÆRINGSRESSURSER - VERKTØYKASSA.....	4
IKT.....	4
HJELPEPROGRAMMER	5
LYDBØKER/SMARTBØKER.....	5
SKANNING AV TEKST	5
PEDAGOGISK PROGRAMVARE.....	5
LÆRINGSMILJØ OG ELEVMEDEVIRKNING.....	6
SMART OPPVEKST	6
INKLUDERENDE BARNEHAGE- OG SKOLEMILJØ.....	6
TRIVSELSLEDER.....	7
ELEVRÅD	7
BIBLIOTEKSASSISTENTER.....	7
KULTURVERTER.....	7
AKTIVITETSGRUPPER.....	7
ANDRE AKTIVITETER I SAMARBEID MED FORESATTE	7
RUTINER/TILTAK FOR KARTLEGGING OG OPPFØLGING.....	8
TILRETTELEGGINGER VED PRØVER, KARTLEGGINGER OG UNDERSØKELSER....	9
SKOLE – HJEM SAMARBEID	10

INNLEDNING

Etter tilsyn før sommeren 2019 fikk skolen følgende tilbakemelding fra Dysleksi Norge:

1. Implementering i alle ledd må ha fokus høsten 2019.
2. Trygg alle på å bruke verktøykassa, målet er å gjøre elevene selvstendige.
3. Sikre en felles forståelse av hva dysleksivennlig undervisning er.
4. Jobb med å videreutvikle god kommunikasjon med foreldrene

Høsten 2019 har skolen derfor brukt tid på å sette seg inn i hva det vil si å være en «Dysleksivennlig skole» og utarbeide en plan for det videre arbeidet. I tillegg har skolen hatt et samarbeid med FAU om hvordan foresatte i større grad kan involveres i skolen.

Skolens ansatte har både hatt felles samlinger hvor vi har drøftet vår praksis opp mot teorien som blant annet finnes i kommunale strategiplaner og Dysleksi Norges «Faglige retningslinjer for kartlegging, utredning og oppfølging av elever med dysleksi». I tillegg har vi gjennomført work-shops for å øve oss på de utvalgte og anbefalte læringsressursene.

Dette har medført at skolen som helhet har fått en økt bevissthet om hvordan vi må jobbe for å kunne fremstå som en «Dysleksivennlig skole».

Horten 06.12.2019

Tommy Strøm Skjørberg
Rektor

ANSATTE - KOMPETANSEHEVING

- Videreutdanning i lesing og skriving som grunnleggende ferdighet prioriteres.
- 1.klasselærerne gjennomfører kurs i begynnende lese- og skriveopplæring før skolestart.
 - o Ved behov gjennomfører nyansatte også dette kurset.
- Nyansatte og vikarer får en innføring i skolens rutine som dysleksivennlig skole ved ansettelse.
- Skolen har minimum 2 årlige interne work shop's med fokus på utvalgte verktøy.
- I skolens kommunikasjonsplattform har vi laget en «kanal» for arbeidet med dysleksi på skolen. Der deler vi erfaringer, tips og læringsressurser.
- Lærere har kjennskap til innholdet her: <https://dysleksivennlig.no/for-nyansatte/> (Spesielt under «Den dysleksivennlige læreren»).

LÆRINGSRESSURSER - VERKTØYKASSA

IKT

På Nordskogen skole får elevene opplæring i bruk av en del innebygde verktøy i Office 365 og nettleseren Microsoft Edge.

De ulike verktøyene kan, i tillegg til å hjelpe elever med dysleksi, også hjelpe alle andre som ønsker å forbedre lese- og skriveferdighetene sine. Siden alle elevene har disse verktøyene tilgjengelig, vil terskelen for å bruke dem også være lavere.

Word: Læreverktøy/Engasjerende leser

Det er flere ulike bruksområder for verktøyet. Den åpenbare er at elevene får lest opp fagstoff distribuert av læreren i for eksempel Word. Dette vil kunne være til stor hjelp for lesesvake elever og samtidig ved at de får dette lest opp vil de få verdifull lesetrening gjennom selv å følge med på den oppleste teksten.

En slik høytlesing kan og være nyttig i innlæring av fremmedspråk. Ved å markere hvilket språk det er skrevet på vil verktøyet sømløst veksle mellom ulike språk så lenge disse er støttet av løsningen.

Lesesvake elever som i tillegg har vansker med egen skriving, tekstutforming, syntaksvansker osv vil kunne ha stor nytte av å få opplest egen tekst. Det vil gjøre det lettere for elevene å høre feil i egen tekst og kunne rette opp disse. Et godt tips knyttet til å arbeide med tekst på denne måten er å ha to vinduer

åpne ved siden av hverandre. I det ene vinduet har eleven sin tekst som kan redigeres og i det andre leseverktøyet med opplesning av teksten.

Det er flere muligheter enn kun ren tekstlesing. Man kan forstørre tekst, sette økt kontrast for å avhjelpe synsproblemer osv. I tillegg kan man få markert ut stavelser og en del ordklasser. Alt dette er nyttige verktøy både for å hjelpe lesesvake elever og i f.eks fremmedspråkopplæring.

Stemmestyrte skriving: Word online og One note

I word online kan elevene lese inn og få skrevet direkte i Word. Skolen har kjøpt inn hodetelefoner med mikrofon til bruk til dette.

Microsoft Edge: Les høyt

Leser dokumenter høyt som en lydbok og uthever hvert ord samtidig som det leses. Redigeringsprogram som kontrollerer stavemåte og grammatikk, og tilbyr stilforslag for å forbedre skriveferdighetene.

PowerPoint: Diktering hvor elever kan levere muntlige besvarelser som lydfil.

HJELPEPROGRAMMER

Elever med dysleksi har tidligere kun kunnet søke om f.eks Texpilot 3 pluss. Nå kan man søke om Lingit programpakke som gir tilgang på alle tre lese- og skrivestøtteprogrammene fra Lingit: Textpilot, Lingdys og Lingpilot.

LYDBØKER/SMARTBØKER

LSU administrerer utlån av lydbøker (fagbøker og skjønnlitteratur) gjennom Statped. Elever har rett til å låne skolelydbøker hvis de har svekket syn, dysleksi eller andre lesevansker, ADHD med konsentrasjonsvansker, fysisk funksjonsnedsettelse som gjør det vanskelig å lese en bok, kognitive utfordringer og språkvansker på grunn av sykdom eller skade.

SKANNING AV TEKST

De tekstene som ikke er tilgjengelig digitalt eller som lydbok, kan scannes etter behov og legges ut som PDF-filer i Teams ved hjelp av «Office lens».

PEDAGOGISK PROGRAMVARE

På Nordskogen skole har alle elevene i 1. og 2. klasse tilgang til I-pad med hodetelefoner på skolen. På 3. - 7.trinn har alle elevene tilgang til hver sin PC med hodetelefoner. I tillegg har vi 5 IPAD's til bruk ved behov. Hodetelefonene på 5. – 7.trinn har i tillegg mikrofon til bruk f.eks ved stemmestyrte skriving.

Under har vi listet opp noen pedagogiske programvarer vi bruker:

Norsk: Skoleskrift, Ord O, Lesekoden, Skriv og lær HD, Aski raski, zeppelin elevressurser, Book creator

Matematikk: Multismartøving, matemagisk elevressurs

Engelsk: Quest elevressurs (LOKUS)

Naturfag og samfunnsfag: Mylder elevressurs

Tverrfaglig: Salaby og Skolen

LÆRINGSMILJØ OG ELEVMEDVIRKNING

SMART OPPVEKST

På Nordskogen skole arbeider vi aktivt for å skape et godt læringsmiljø. I dette arbeidet har vi i hovedsak benyttet oss av Smart oppvekst. SMART har som mål å forløse barn og unges enorme potensialer. Dette i motsetning til mye av dagens fokus som går ut på å løse barn og unges problemer, eller reparere «feil og mangler». SMART handler om å tenne gnisten og utløse engasjement, pågangsmot, livsglede og håp.

Bokstavene i SMART er nøkler som vi ser er til god hjelp:

S – styrkefokus

M – medvirkning

A – anerkjennelse

R – relasjoner

T – trening

Ved å jobbe med Smart Oppvekst retter vi fokus mot ulike egenskaper. Gjennom elevmedvirkning, anerkjennelse og gode relasjoner skal disse egenskapene videreutvikles. Målet er å se det som er bra hos seg selv og andre, og dermed medvirke til et positivt og trygt skolemiljø.

INKLUDERENDE BARNEHAGE- OG SKOLEMILJØ

Skolen er f.o.m. høsten 2019 med i et 4-årig utviklingsprosjekt : «Inkluderende barnehage- og skolemiljø». Prosjektet skal styrke barnehagers, skolers og eiers kompetanse til å skape og opprettholde gode barnehage- og skolemiljøer, og forebygge, avdekke og håndtere krenkelser og mobbing.

Skolen har valgt følgende satsningsområde i prosjektet:

*«Forbedre de ansattes kompetanse og felles forståelse slik at **engasjement og motivasjon** for læring økes hos elevene».*

I dette arbeidet vil vi blant annet jobbe med temaer som:

- **Tilbakemeldinger**, som skaper engasjement og motivasjon for elevenes læring
- **Elevmedvirkning**, som skaper engasjement og motivasjon for elevenes læring
- **Relasjoner**, som skaper engasjement og motivasjon for elevenes læring
- **Klasseledelse**, som skaper engasjement og motivasjon for elevenes læring
- **Undervisning**, som skaper engasjement og motivasjon for elevenes læring

TRIVSELSLEDER

Skolen har trivselsledere fra 4. til 7. trinn, som velges av klassene en gang i halvåret. Disse har ansvar for aktiviteter i faste friminutt gjennom uka. Målet for disse aktivitetene er samspill mellom elevene på tvers av klassetrinn, og følelsen av mestring og glede for den enkelte elev.

ELEVRÅD

Skolens elevråd har møter jevnlig, og elevrådsstyret har faste møter med skolens ledelse. 2. - 7. klasse har sine elevrådsrepresentanter, og gjennom dem har hver enkelt elev mulighet til å fremme saker og få sin stemme hørt.

BIBLIOTEKSASSISTENTER

På skolebiblioteket har utvalgte elever ansvar som «verter» hvor de blant annet hjelper andre elever med å finne «riktig» litteratur.

KULTURVERTER

Ved skolens felles arrangementer har elever (kulturverter) ansvar for å «rigge» salen med utstyr.

AKTIVITETSGRUPPER

I klassene har vi aktivitetsgrupper for elever som har behov for en mer praktisk tilnærming til fagene. Dette gir dem en «pause» fra noe av teorifagene.

ANDRE AKTIVITETER I SAMARBEID MED FORESATTE

I samarbeid med klassekontaktene og FAU har vi gode sosiale aktiviteter gjennom skoleåret, og felles foreldremøter med fokus på skole- og læringsmiljø. Det er månedlige møter hvor både FAU, skole og foreldre er representert, og her blir aktuelle saker tatt opp og arrangementer planlagt.

RUTINER/TILTAK FOR KARTLEGGING OG OPPFØLGING

- Alle lærere skal ha kjennskap til og bruker «Faglige retningslinjer for kartlegging, utredning og oppfølging av elever med dysleksi» - utarbeidet av Dysleksi Norge.
- Det er utarbeidet felles kommunale strategiplaner for hvert trinn. I tillegg finnes en sjekklister for tilrettelegging og kompensierende tiltak for elever med lese- og skrivevansker.
- Hortenskolen har utarbeidet en «Kartleggingsplan for kartlegginger/prøver».
- Skolen har et flytskjema (vedlegg 1) som skal følges når elever ikke får tilfredsstillende utbytte av undervisningen.
- Skolen gjennomfører KO-team ukentlig, hvor vi går igjennom alle elevene trinnvis, faglig, sosialt og temaer knyttet til helse.
- Det gjennomføres lesekurs etter behov. Flere lærere har gjennomført kurs i helhetslesing og gjennomfører dette, i samarbeid med foresatte.
- LSU på skolen er Logos sertifisert pr. november 2019.
- Oppfølging av kartleggingsprøver og nasjonale prøver gjennomføres i personalet der det utarbeides tiltak på gruppe og individnivå.
- Skolevandring, hvor skolens ledelse er i alle klasserom og «forsker» på elevenes læring.
- Teammøter med fokus på elevens læring.
- Årlige medarbeidersamtaler sikrer individuell oppfølging v/behov.
- Stenbråtenmetoden er under utprøving høsten 2019 på 1.trinn
- Strukturert begrepslæring – jf. Sæverud, Forseth, Ottem og Platou (2011) sin veileder.
- Min leseutvikling, kartlegging av leseferdigheter, benyttes på 1. – 4.trinn
- Tett samarbeid med PPT både på systemnivå og i enkeltsaker.

Skolen har innarbeidet effektive dysleksivennlige metoder. Med dysleksivennlige metoder mener vi:

- Metoder som sikrer forståelse.
- Gode lese- og læringsstrategier.
- Gode rutiner for vurdering for læring.
- Bruke flere sansekanaler i undervisningen, jfr. læringsstiler.
- God struktur i all undervisning.
- Gode lekseplaner/avtaler med foreldrene.

Skolen arbeider aktivt for å fremme tilpasset opplæring gjennom å legge til rette for varierte arbeidsmetoder og multisensorisk opplæring. Skolen benytter metoder som sikrer forståelse, har gode rutiner for vurdering for læring og involverer elevene i egen læring.

Gode ideer og råd finnes på denne siden:

- <https://dysleksivennlig.no/for-nyansatte/>

TILRETTELEGGINGER VED PRØVER, KARTLEGGINGER OG UNDERSØKELSER.

På 1. og 2. trinn får alle elevene opplest oppgavetekstene når vi har kartleggingsprøver. De elevene som strever mye med konsentrasjon og oppmerksomhet har kartleggingsprøver i mindre grupper eller alene med læreren. Etter hvert som elevene blir eldre får alle som har behov for å få lest opp tekst, tilbud om dette. Dette gjelder alle prøver/kartlegginger.

På nasjonale prøver på 5.trinn har vi tett samarbeid med foresatte. De elevene som har fått en dysleksidiagnose eller strever mye med lesing får lesehjelp på matematikkprøven. Dersom vi vurderer det belastende for eleven å gjennomføre norsk - og engelskprøven, søker vi fritak i samarbeid med foresatte.

Generelt gis tilbud om tilrettelegging ved alle prøver og kartlegginger i tråd med UDIRs retningslinjer. Dette vurderes i samarbeid med de foresatte.

SKOLE – HJEM SAMARBEID

Kontaktlærerne har det faste samarbeidet med de foresatte. Utover dette har vi blant annet følgende samhandlingsarenaer:

- KO-team med foresatte etter behov.
- Samarbeidsmøter og/eller ansvarsgruppemøter med foresatte.
- Felles foreldremøter med ulike teamer (Se sosial plan)
- Utviklingssamtaler to ganger i året.
- IOP, med innspill fra foresatte

I samarbeid med FAU har skolen utarbeidet noen tiltak som skal sørge for å videreutvikle kommunikasjonen mellom foresatte og skole:

- Foreldremøte for foresatte med barn med dysleksi på høsten med fokus på hjelpemidler og hvordan man jobber hjemme og på skole. Det tilbys også individuelle samtaler ved behov.
Dette er i tillegg til de foreldremøter og utviklingssamtaler skolen normalt gjennomfører.

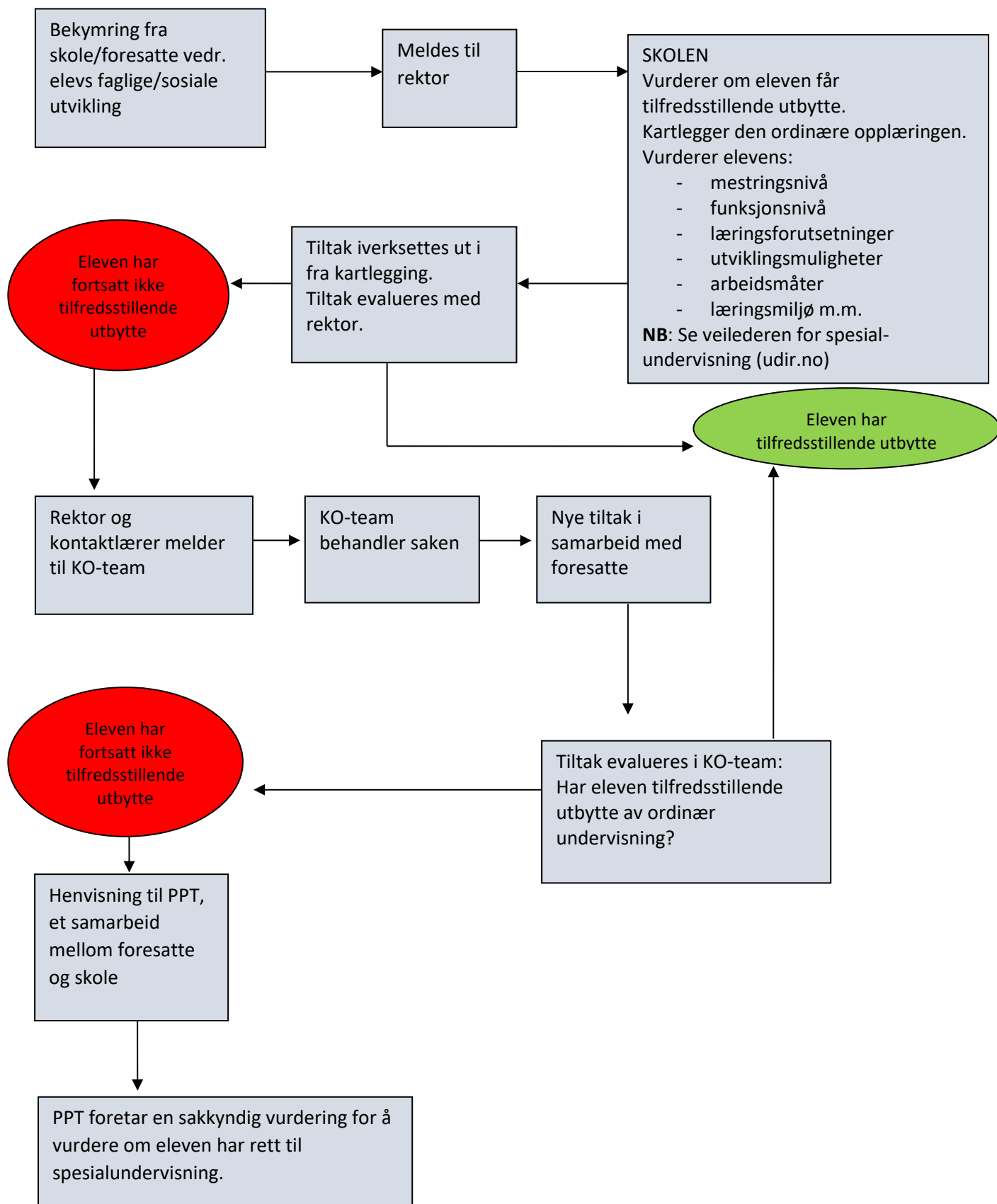
For skoleåret 2019/2020 gjennomføres dette møtet våren 2020.

- I «Bli-kjent samtalen» i 1.klasse, som gjennomføres på høsten, tas det opp om dysleksi finnes i familien. Dette for å tidlig kunne avdekke mulig dysleksi hos elevene.
- Foresatte til barn med dysleksi er «fadder» til nye foresatte til barn med dysleksi. Disse kan veilede og hjelpe sammen med skolen.
Organiseringen av dette skal være et tema på felles foreldremøte (som tidligere nevnt).
- Veiledning/kurs fra skole/lærer gjennomføres etter behov i samarbeid med de foresatte.
- Det utvikles hefter/dokumenter med informasjon til foresatte.

**DENNE RUTINEN SKAL EVALUERES ÅRLIG I SAMARBEID MED FORESATTE.
FØRSTE GANG HØSTEN 2020.**

Skolens behandling ved spørsmål: Får eleven tilfredsstillende utbytte av ordinær opplæring?

HORTEN
KOMMUNE

Nordskogen skole

